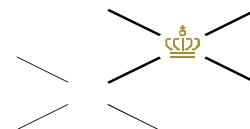

FORSVARSMINISTERIET
MINISTRY OF DEFENCE

DET TALTE ORD GÆLDER

Forsvarsudvalget

Samrådsspørgsmål G vedrørende gennemførelse af offensive luftoperationer i Irak og Syrien

- Tak for invitationen.
- Lad mig indledningsvis orientere om status i undersøgelsen af hændelsen den 17. september 2016 i Syrien, hvor bl.a. danske kampfly var involveret i et angreb på en formodet ISIL-stilling. Som nævnt i Forsvarets pressemeddelelse, blev angrebet standset, da der kom meldinger fra russisk side om, at syriske regeringsstyrker var blevet ramt.
- Som bekendt valgte koalitionen på baggrund af hændelsen at nedsætte en undersøgelseskommission, der skulle gennemgå, hvad der skete. Kommissionens rapport ligger nu hos chefen for den amerikanske centralkommando til endelig godkendelse.
- Forsvarsministeriet har tidligere i denne uge modtaget en kopi af undersøgelsesrapporten. Der er tale om en omfattende og klassificeret rapport på mere end 1200 sider. Som jeg tilkendegav den 10. oktober 2016 på møde i Det Udenrigspolitiske Nævn vil Nævnsmedlemmerne og medlemmerne af Forsvarsudvalget blive inviteret til en teknisk briefing om hændelsen på baggrund af rapporten.
- Den tekniske briefing forventes at kunne blive gennemført inden for nogle få uger. At der vil gå noget tid skyldes hensynet til de øvrige koalitionsmedlemmer, som også deltog i den pågældende operation, og som ligeledes skal have lejlighed til at gennemgå rapporten. Jeg kan derfor på nuværende tidspunkt ikke gå yderligere i detaljer.
- Jeg kan desuden orientere Udvalgets medlemmer om, at Forsvarets Auditørkorps har fulgt sagen fra starten og nu er i færd med at gennemgå undersøgelsesrapporten.

- For så vidt angår dagens samrådsspørgsmål kan jeg forstå, at spørgsmålet først og fremmest sigter på konsekvenserne af koalitionen luftangreb i Irak og Syrien, herunder civile tab.
- Forsvaret har i den forudgående tekniske briefing givet udvalget et grundigt indblik de specifikke procedurer, som koalitionen – og dermed også Danmark – anvender i forbindelse med luftangreb. Jeg vil derfor ikke komme ind på disse igen.
- Derimod vil jeg knytte en række bemærkninger til koalitionen gennemførelse af luftangreb generelt og i den sammenhæng adressere spørgsmålet om civile tab.
- **Indledningsvis vil jeg gerne slå fast**, at Danmarks militære indsats i Irak og Syrien alene har til mål at bekæmpe ISIL. Det er den grundlæggende præmis for alle de danske militære bidrag til den amerikanske ledede koalition.
- Den militære kampagne rummer en række forskellige indsatsområder, der tilsammen skal tjene til, at ISIL besejres. Dette er også afspejlet i den danske militære indsats. Som bekendt har vi for tiden udsendt bidrag bl.a. til støtte for den direkte bekæmpelse af ISIL i form af eksempelvis F-16 kampfly.
- Derudover kommer så den lige så vigtige del af koalitionen indsats; nemlig den, der understøtter rådgivningen og træningen af de irakiske sikkerhedsstyrker. Den indsats skal sikre, at Irak på sigt bliver i stand til at tage vare på sin egen sikkerhed.
- **Den internationale** koalitions kamp mod ISIL i Irak og Syrien har været i gang i godt to år. Koalitionen har inden for det seneste år opnået væsentlige fremskridt på en række afgørende punkter.
- Særligt på det militære område er ISIL bragt i defensiven. Det vurderes i koalitionen, at ISIL siden august 2014 har mistet kontrollen med mindst

50 procent af de områder, som terrororganisationen tidligere dominerede i Irak og mindst 25 procent i Syrien.

- ISIL er dog langt fra besejret, hvorfor der også i den kommende tid vil være behov for, at koalitionen fastholder et markant militært pres på ISIL i Irak og Syrien. Det understreges ikke mindst af den igangværende offensiv omkring Mosul samt udsigten til en snarlig offensiv mod ISIL i Raqqa i Syrien.
- **Et vigtigt element i kampen mod ISIL** er gennemførelsen af offensive luftoperationer i både Irak og Syrien. Militært er disse aktiviteter helt afgørende, og formålet er naturligvis at bidrage til, at færre civile bliver ofre for ISIL's brutale overgreb og drab på irakiske og syriske borgere.
- Til orientering kan jeg oplyse, at koalitionen har gennemført i alt knap 16.000 luftangreb mod ISIL i Irak og Syrien. Antallet af angreb er fordelt med ca. 2/3 gennemført i Irak og ca. 1/3 i Syrien.
- Fra dansk side har vores kampfly sammenlagt bidraget til kampen mod ISIL i mere end 16 måneder. De danske fly har per 8. november 2016 gennemført 770 missioner og anvendt i alt 822 præcisionsvåben, hvoraf de 319 er leveret under den nuværende udsendelse.
- Den danske støtte til Iraks militære indsats mod ISIL er netop med henblik på at beskytte civilbefolkningen mod alvorlige overgreb. Vi må ikke glemme de systematiske grusomheder, der i første omgang fik os til at tage del i kamphandlingerne. Det gælder eksempelvis de massive overgreb på yazidi-mindretallet.
- Der er derfor generelt en klar bevidsthed i koalitionen om, at beskyttelse af civilbefolkningen er en central forudsætning for at kunne besejre ISIL.
- Som det fremgik af den tekniske briefing gennemfører koalitionen luftangreb mod militære mål, der forinden er udpeget og godkendt på baggrund af en grundig proces. En proces, der skal medvirke til at sikre, at kun legitime militære mål rammes, og at risikoen for civile tab, minimeres i videst muligt omfang.

- Også efter angreb gennemføres en grundig proces mhp. at vurdere effekten. Hvad angår angreb gennemført af danske fly, ses videooptagelserne fra disse angreb igennem af det danske bidrag.
- I tillæg til denne faste evaluering foretager koalitions hovedkvarteret løbende monitoring af åbne kilder samt sociale medier med henblik på bl.a. at vurdere, om angreb gennemført af koalitionen måtte have forårsaget civile tab.
- Koalitionen har endvidere et samarbejde med en række forskellige organisationer, hvorfra man modtager og behandler henvendelser og oplysninger om blandt andet formodede civile tab. Disse organisationer omfatter eksempelvis regeringer, FN, Human Rights Watch og andre uafhængige parter.
- Rapporter eller påstande om civile tab bliver alle behandlet, og det bliver vurderet, om der er grundlag for at indlede en egentlig undersøgelse.
- I de tilfælde, hvor der iværksættes en videre opfølgende undersøgelse, er det ledelsen i den amerikanske centalkommando, der har ansvaret for at gennemføre undersøgelsen.
- Et eksempel er mistanken om, at danske kampfly ved en fejl var kommet til at ramme civile tilbage i august 2015.
- På dansk opfordring blev der gennemført en grundig undersøgelse af episoden og på den baggrund konkluderet, at der var overvejende sandsynlighed for, at angrebet ikke havde medført civile tab.
- Det konkrete forløb illustrerer for mig at se på udmærket vis den seriøsitet og alvor, som lægges i arbejdet med at følge op på påstande eller mistanke om civile tab.
- Sager om civile tab bliver løbende undersøgt. Siden luftkampagnen blev indledt og frem til 9. november 2016 har koalitionen offentliggjort detaljer om 55 tilfælde, hvor koalitionen har konkluderet, at der har været ci-

vile tab. For de 55 sager er det samlede antal dræbte civile opgjort til 119. Hertil kommer antallet af sårede civile, der er opgjort til 37. Der kan løbende ske justeringer i disse tal.

- Koalitionens seneste offentliggørelse af sager om civile tab fandt sted i går den 9. november. I en pressemeddelelse offentliggjort af den amerikanske centalkommando oplyses det, at der er fundet beviser for, **at amerikanske luftangreb** i Irak og Syrien i 24 tilfælde har forårsaget civile tab. De 24 hændelser har fundet sted i perioden fra den 20. november 2015 til den 10. september 2016. Det skal for god ordens skyld understreges, at disse nye 24 sager er en del af de i alt 55 tilfælde, hvor koalitionen har konstateret civile tab.
- Dette fører mig frem til den rapport, som Amnesty International offentliggjorde den 26. oktober 2016 vedrørende formodede civile tab som følge af de luftangreb, som koalitionen gennemførte i Irak og Syrien i perioden september 2014 – juli 2016.
- I rapporten udtrykker Amnesty International bl.a. bekymring over koalitionen generelle indstilling til spørgsmålet om civile tab. Ifølge Amnesty er der tegn på, at den amerikanske centalkommando bevidst nedtoner omfanget af civile tab som følge af koalitionen luftangreb.
- Det hævdes endvidere, at der på baggrund af 11 sager, som Amnesty har undersøgt, er troværdigt bevis for påstande om, at mindst 300 civile er dræbt som en direkte følge af luftangreb gennemført af koalitionen.
- Som sagt er det ikke mit indtryk, at man i koalitionen på nogen måde løber fra sit ansvar. Tværtimod er det mit indtryk, at der i koalitionen er stor opmærksomhed på, hvilke konsekvenser gennemførelsen af luftangreb har for civilbefolkningen i både Irak og Syrien.
- Jeg synes også at den tekniske briefing, som Forsvaret netop har gennemgået for Udvalget, klart vidner om, at hensynet til civilbefolkningen vejer tungt. Det vejer tungt i forbindelse med udpegning og godkendelse af militære mål, og det vejer tungt under selve gennemførelsen af de enkelte angreb. Dertil kommer så rækken af opfølgende tiltag, der bl.a. skal

medvirke til at få afklaret, hvorvidt koalitionen angreb alligevel har medført utilsigtede følge skader.

- Det er dog vigtigt at huske på, at situationen i både Irak og Syrien er kompleks og ofte meget omskiftelig. Det er et faktum, at der bl.a. er mange forskellige aktører, der deltager i kamphandlingerne – både fra luften og på jorden.
- Med til billedet hører også, at vi er oppe imod en fjende, som ikke beskytter civile, som koalitionen gør. Dette er med til at skabe en situation, hvor mange civile i både Irak og Syrien på den ene eller anden måde bliver ofre for de tragiske omstændigheder, der p.t. hersker i de to lande.
- Når det så er sagt, så det naturligvis vigtigt, at vi altid er bevidste om, at der er en risiko for tab af civile, når luftangreb gennemføres. Denne risiko, der øges væsentligt eksempelvis i de tilfælde, hvor våben anvendes i områder med tæt bebyggelse og generelt i situationer, hvor det kan være vanskeligt at skelne civile fra kombatanter. Under sådanne vilkår vil der generelt altid være en risiko for civile tab, også selv om man i koalitionen gør sig store anstrengelser for at undgå det.
- Jeg er overbevist om, at luftkampagnen har en afgørende betydning i koalitionen kampen mod ISIL i både Irak og Syrien. En kamp, der netop har til formål at bistå de irakiske myndigheder i at beskytte civilbefolkningen ved at sikre, at ISIL fravristes muligheden for at praktisere sin tyranske og middelalderlige styreform.

Men jeg kan selvsagt ikke give en garanti for, at der ikke kan ske fejl. Her det dog vigtigt at holde fast i, at koalitionen gør sig endog store bestræbelser for at undgå, at civile bliver ramt. Og koalitionen følger op, hvis man bliver bekendt med, at der er begået fejl.

- Tak.